

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 106/2022
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Στ' Τμήμα)
Συνεδρίαση της 19ης Οκτωβρίου 2022**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Νικόλαος Καραγιώργης, Αικατερίνη Γαλάνη, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Μαρία Μπασδέκη Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αγγελική Βερροπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτ. 37236/15.04.2022 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων/Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας/Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Αλληλεγγύης/Διεύθυνσης Πολιτικών Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)/Τμήμα Χρονίως Πασχόντων και Ηλικιωμένων όπως συμπληρώθηκε με τα με αριθμό πρωτ. 448/06.05.22, 505/20.5.22 και 605/23.06.22 έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται Α) ποιες οι διατάξεις που διέπουν το Ίδρυμα «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων-Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου» Β) ποιες οι εφαρμοστέες διατάξεις στην περίπτωση της τροποποίησης του Οργανισμού του Ιδρύματος.

.....
Στο παραπάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το υποβληθέν ερώτημα της υπηρεσίας καθώς και από τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, όπως αυτά συμπληρώθηκαν από τα προαναφερόμενα έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με το Άρθρο Μόνο του από 19.7.2001 π.δ. (Β' 957/25.7.2001), κατόπιν πρότασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας, εγκρίθηκε η τροποποίηση και αναμόρφωση του Οργανισμού Διοίκησης και Λειτουργίας του Κοινωφελούς Ιδρύματος με την επωνυμία «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων - Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου». Σημειώνεται ότι η πρόταση έκδοσης του ως άνω π.δ. δεν συνυπογράφητο από τον τότε αρμόδιο σε θέματα Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων, σύμφωνα με την υ.α. 1039386/441/Α0006/2000 (Β' 571), Υφυπουργό Οικονομικών Α. Φωτιάδη. Το εν λόγω Ίδρυμα είχε αρχικά συσταθεί με την με αρ. 33.947/27.9.1914 απόφαση (Α' 281/1914) του Υπουργού Εσωτερικών, ως ερανική επιτροπή, σύμφωνα με το από 11.06.1898 β.δ. (Α' 105) περί εράνων, προς το σκοπό της ίδρυσης Γηροκομείου στο Ληξούρι Κεφαλονιάς. Περαιτέρω, με το άρθρο 1 του ανωτέρω συσταθέντος από 19.07.2001 Οργανισμού ιδρύθηκε, στο Ληξούρι Κεφαλληνίας, το εν λόγω Φιλανθρωπικό Ίδρυμα ως ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων – Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου». Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ως άνω Οργανισμού, σκοπός της Μονάδας ήταν η παροχή στέγης, διατροφής και περίθαλψης σε άτομα αμφοτέρων των φύλων, υπερήλικα, αυτοεξυπηρετούμενα ή μη, χρονίως πάσχοντα ή ανίκανα προς εργασία ή άτομα με ειδικές ανάγκες. Πόρους του Ιδρύματος, σύμφωνα με το άρθρο 3, αποτελούσαν τα κάθε είδους έσοδα που προήρχοντο από εκμετάλλευση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του Ιδρύματος, οι τακτικές ή έκτακτες εισφορές του κράτους, νομικών ή φυσικών προσώπων, κληροδοτημάτων υπό μορφή επιχορηγήσεων, δωρεών κ.λπ., δραστηριότητες ερανικές ή άλλου

τύπου και τακτικές εισφορές περιθαλπομένων στη Μονάδα ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του κάθε ενός από αυτούς. Επίσης με το άρθρο 11 ανετίθετο στον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η δημοσίευση και εκτέλεση του ως άνω π.δ. Επισημαίνεται ότι στον ισχύοντα Οργανισμό του Ιδρύματος δεν γίνεται επίκληση των διατάξεων που διέπουν αυτό, αλλά, στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι το Ίδρυμα «*διέπεται από τις σχετικές με το χαρακτήρα και τη μορφή διατάξεις*».

2. Η ερωτώσα υπηρεσία, με το υποβληθέν ερώτημα, αφού διαλαμβάνει τις κατωτέρω παρατιθέμενες διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1, του άρθρου 50, του άρθρου 51, της παραγράφου 3 του άρθρου 82 του ν. 4182/2013 καθώς και αυτές των άρθρων 122, 123 και 126 του ΑΚ εκθέτει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 75971 ΕΞ 2020/16.7.2020 έγγραφο της Διεύθυνσης Κοινωνικών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών, το ίδρυμα δεν υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4182/2013 «Κώδικας κοινωνικών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α' 185), που αντικατέστησε τον α.ν. 2039/1939, πλην όμως ασκείται από το εν λόγω Υπουργείο εποπτεία στο Ίδρυμα μόνο σε ό,τι αφορά ζητήματα εκκαθάρισης κληρονομίας, κληροδοσίας και δωρεών άλλων περιουσιακών στοιχείων που αφήνονται χωρίς ειδικό κοινωνική σκοπό, καθώς και διαχείρισης και διάθεσης τέτοιων περιουσιών που του αφήνονται για την εκτέλεση ειδικού κοινωνικού σκοπού. Επιπλέον, με το υποβληθέν ερώτημα διαλαμβάνεται ότι, το από 19.7.2001 Προεδρικό Διάταγμα «Οργανισμός Διοίκησης και Λειτουργίας του Κοινωνικού Ιδρύματος με την επωνυμία «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων-Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου» (Β' 957), εκδόθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, προτάσει τόσο του Υφυπουργού Οικονομικών όσο και του Υφυπουργού Υγείας και Πρόνοιας. Επίσης, στο ίδιο έγγραφο αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός του Ιδρύματος, έως σήμερα εγκρίνεται από τον Δήμο Ληξουρίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του στοιχείου 11 της παραγράφου Β του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», σύμφωνα με το οποίο αποδίδεται ως πρόσθετη αρμοδιότητα στους Δήμους: «*Η εποπτεία επί των*

φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς». Στη συνέχεια η Υπηρεσία αναφέρει ότι η επικρατούσα μέχρι σήμερα αντίληψη είναι ότι το εν λόγω Φιλανθρωπικό Ίδρυμα συνιστά Σωματείο και επισημαίνει ότι ο Οργανισμός του Ιδρύματος δεν επικαλείται ούτε τις διατάξεις περί κληροδοτημάτων ούτε τις διατάξεις περί Φιλανθρωπικών Σωματείων, τα οποία με τη σειρά τους ρυθμίζονται από τον ν.δ. 1111/1972, παρά μόνο τον ν. 2345/1995.

3. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, από τα έγγραφα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου/Διεύθυνση Κοινωφελών Υπηρεσιών/Τμήμα Εποπτείας, με το α.π. 252565/16.11.2017 έγγραφό της, γνωστοποιεί προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων/Γενική Γραμματεία Πρόνοιας/Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας/Διεύθυνση Προστασίας Οικογένειας/Τμήμα Προστασίας Ηλικιωμένων ότι, έως σήμερα, το εν λόγω Ίδρυμα δεν εποπτεύεται από αυτήν, αλλά από την Δ/ση Πρόνοιας του Δήμου Κεφαλλονιάς, καθώς και ότι αποτελεί Φιλανθρωπικό Σωματείο επειδή α) με το από 19.7.2001 π.δ. ανατίθεται στον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η δημοσίευση και εκτέλεση αυτού β) στο ως άνω π.δ. δεν αναφέρονται διατάξεις που παραπέμπουν στον α.ν. 2039/1939.

Επίσης, η Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής & Δημόσιας Περιουσίας/Γεν. Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας & Κοινωφελών Περιουσιών/ Δ/ση Κοινωφελών Υπηρεσιών/Τμήμα Β' με το υπ' αριθμ. 75971 ΕΞ 2020/16-7-2020 έγγραφο της, σε απάντηση των υπ' αριθ. 353/11.4.2018 και 957/8.8.2019 εγγράφων της ερωτώσας Υπηρεσίας σχετικά με την εποπτεία του εν θέματι Ιδρύματος, εκφράζει την άποψη ότι «από τις οργανικές του διατάξεις, το από 4.8.1930 Π.Δ. ... και το από 19.07.2001 Π.Δ. ... προκύπτει ότι η σύστασή του και οι μετέπειτα τροποποιήσεις του, δεν πραγματοποιήθηκαν με τις διατάξεις του Α.Ν. 2039/1939 και δεν γίνεται καμία αναφορά σε αυτές. Επιπλέον, στο άρθρο 1 του οργανισμού του, αναφέρεται ότι διέπεται από τις σχετικές με το χαρακτήρα και τη

μορφή διατάξεις. Κατά συνέπεια, το ανωτέρω Ίδρυμα δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4182/2013 που αντικατέστησε τον Α.Ν. 2039/1939»

4. Τέλος, από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, προκύπτει ότι ο προβληματισμός της ερωτώσας υπηρεσίας όσον αφορά την τροποποίηση του Οργανισμού του ως άνω Ίδρύματος, προέκυψε μετά την υπ' αριθ. 2/14.02.2019 Πράξη Συνεδρίασης της Διοικούσας Επιτροπής με την οποία αποφασίστηκε η έγκριση αναθεώρησης - τροποποίησης του καταστατικού του Ίδρύματος σύμφωνα με την υπ' αριθ. 1/31.01.2019 Πράξη Συνεδρίασης αυτής, προκειμένου να μειωθεί η δυναμικότητα της Μονάδας σε κλίνες, να αποτυπωθούν οι μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν στην κτηριακή υποδομή της Μονάδας, να τροποποιηθεί η σύνθεση της Δ.Ε. μετά την κατάργηση του Δήμου Παλλικής και να τροποποιηθεί το άρθρο σχετικά με το προσωπικό του Ίδρύματος.

Νομικό Πλαίσιο

5. Ο προϊστάμενος α.ν. 2039/1939 (Α` 455) «Περί τροποποίησης, συμπληρώσεως και κωδικοποίησης των Νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα με το άρθρο 101 του Εισαγωγικού αυτού νόμου, όπως ίσχυε μέχρι 10.11.2013, οπότε και καταργήθηκε με το ν. 4182/2013, όριζε στο άρθρο 98 τα εξής:

Άρθρο 98 (Καταστατικά κοινωφελών ιδρυμάτων):

«1. Κοινωφελή ιδρύματα, περί των τα άρθρ. 95 παρ.1 και 97 παρ.2 λειτουργούσι επί τη βάσει καταστατικού ή οργανισμού, εφόσον η διαθήκη δεν περιέχει διατάξεις διοικήσεως του ιδρύματος ή αι υπάρχουσαι τοιαύται κρίνονται ατελείς, ότε και συμπληρούνται κατά τά κατωτέρω. 2. Ο οργανισμός ή το καταστατικόν προβλέπει περί της διοικήσεως, διαχειρίσεως, εκπροσωπήσεως του ιδρύματος, εκλογής των διοικητών, προσλήψεως και αντιμισθίας του απαιτήτου προσωπικού, τρόπου εκτελέσεως του σκοπού και περί πάσης άλλης λεπτομερείας, μη προβλεπομένης εν τη συστατική πράξει ή ατελώς ρυθμιζομένης δι' αυτής, συντάσσεται υπό των διοικητών του ιδρύματος και εν αμελεία αυτών υπό του Υπουργείου Οικονομικών και εγκρίνεται διά Β.Δ/τος εκδιδομένου μετά

γνωμοδότησιν του Σ.Ε.Κλ., προτάσει του Υπουργού των Οικονομικών, και του ως εκ του σκοπού αρμοδίου Υπουργού, δυναμένων να τροποποιήσιν τας διατάξεις του καταστατικού η οργανισμού ή να προσθέτωσι νέας τοιαύτας, τηρουμένων όμως των όρων της διαθήκης ή άλλης συστατικής πράξεως».

6. Στα άρθρα 1, 50 παρ. 1, 2 και 3, 51 παρ.1, 53 παρ.1, 82 παρ. 1, 2, 3 και 8 του ν. 4182/2013 «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α' 185), ορίζονται τα εξής :

« Άρθρο 1 (Ορισμοί):

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως: 1. «Κοινωφελής περιουσία»: το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή για κοινωφελή σκοπό. Ως «κοινωφελής περιουσία» νοείται επίσης και το νομικό πρόσωπο που τα διαχειρίζεται και εκπροσωπεί, εφόσον υπάρχει. Οι όροι «κοινωφελής περιουσία», «περιουσία» και «εθνικό κληροδότημα» ταυτίζονται. 2. «Συστατική πράξη»: η διαθήκη ή η πράξη δωρεάς, με την οποία καταλείπεται νόμιμα περιουσία κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου. 3. «Κοινωφελής σκοπός»: κάθε εθνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός, εκπαιδευτικός, πολιτιστικός και γενικά επωφελής για την κοινωνία, εν όλω ή εν μέρει, σκοπός. 4. «Αρμόδια αρχή»: είναι ο Υπουργός Οικονομικών και ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, οι οποίοι ασκούν τις σχετικές αρμοδιότητες δια των οικείων Διευθύνσεων. 5. ...

Άρθρο 50 (Σύσταση Κοινωφελούς Ιδρύματος):

1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης της. 2. Περιουσία, η οποία καταλείπεται σε υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, οργανισμούς

τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα, με επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς και είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς να καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης, αποτελεί ομάδα περιουσίας διακεκριμένη από την περιουσία του νομικού προσώπου ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης. 3. Αν δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ή δεν συνάγεται επαρκώς από τη συστατική πράξη ο επιδιωκόμενος σκοπός, θεωρείται ότι η περιουσία έχει καταλειφθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που επιδιώκει κατά τον προορισμό του το νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στην υπόλοιπη περιουσία του. Αν ο σκοπός είναι όμοιος, ο δε οριζόμενος ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης διαφέρει μόνο σε επουσιώδη σημεία από τον τρόπο διοίκησης του υφιστάμενου νομικού προσώπου που προσδιορίζεται από το καταστατικό ή τον οργανισμό του, τότε εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, ο δε κατά τα ανωτέρω ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης τηρείται κατά το δυνατόν ... 4 ...».

Άρθρο 51 (Έγκριση σύστασης κοινωφελούς ιδρύματος - Διάλυση):

1. Για τη σύσταση κοινωφελούς ιδρύματος ως ιδιαίτερου νομικού προσώπου εκδίδεται προεδρικό διάταγμα, με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου ως εκ του σκοπού Υπουργού. Με το διάταγμα εγκρίνεται ο οργανισμός του ιδρύματος, ο οποίος συντάσσεται από τον εκτελεστή ή τους διοικητές του ιδρύματος σύμφωνα με όσα ορίζονται στη συστατική πράξη ή από την αρμόδια αρχή σε περίπτωση που αυτοί αμελούν. Οι προτείνοντες Υπουργοί μπορούν να τροποποιούν το σχέδιο που υποβλήθηκε από τον εκτελεστή ή τους διοικητές, με την τήρηση, πάντα, των όρων της συστατικής πράξης. 2. ...

Άρθρο 53 (Εποπτεία):

1. Περιουσίες του άρθρου 50 εκκαθαρίζονται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 41 και 42 του παρόντος και υπάγονται στην εποπτεία της αρμόδιας αρχής. Με τον οργανισμό μπορεί να καθορίζεται το εύρος της εποπτείας της αρμόδιας αρχής, λαμβάνεται δε υπόψη η προέλευση της περιουσίας. 2. ...

Άρθρο 82 (Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις):

1. Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασης τους. 2. Η νομική μορφή των

ήδη συνεστημένων περιουσιών δεν ανατρέπεται με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα. 3. Αν δεν ορίζεται αλλιώς, οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται και σε περιουσίες για τις οποίες αρμόδια αρχή είναι άλλη, πλην του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ειδικές διατάξεις που αφορούν την ίδρυση και εποπτεία συγκεκριμένων περιουσιών εξακολουθούν να ισχύουν, μπορεί όμως να τροποποιούνται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με το άρθρο 51, για την εναρμόνισή τους με τις διατάξεις του Κώδικα. 4. ... 8. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται: α) ο α.ν. 2039/1939 (Α` 455) ... στ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αφορά θέματα, που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκεινται στις διατάξεις του.»

7. Στα άρθρα 108, 110, 112 και 119 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 108 (Ίδρυμα) Αν με ιδρυτική πράξη, μια περιουσία ορίστηκε για να εξυπηρετηθεί ορισμένος σκοπός, το ίδρυμα αποκτά προσωπικότητα με διάταγμα που εγκρίνει τη σύστασή του».

«Άρθρο 110 (Περιεχόμενο) : Στην ιδρυτική πράξη πρέπει να καθορίζεται ο σκοπός του ιδρύματος, η περιουσία που αφιερώνεται και ο οργανισμός του. Το διάταγμα που εγκρίνει το ίδρυμα μπορεί να ορίσει ή να συμπληρώσει ή να τροποποιήσει τον οργανισμό, με τον όρο ότι η θέληση του ιδρυτή θα παραμείνει σεβαστή. Η συμπλήρωση ή η τροποποίηση μπορεί να γίνει με τους ίδιους όρους και με μεταγενέστερο διάταγμα με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 119».

«Άρθρο 112 (Έγκριση Ιδρύματος): Η αρμόδια αρχή προκαλεί αυτεπαγγέλτως την έγκριση του Ιδρύματος»

«Άρθρο 119 (Μεταβολή του Οργανισμού): Ο οργανισμός του ιδρύματος μπορεί να μεταβληθεί, ακόμη και αντίθετα προς τη θέληση του ιδρυτή, αν το ζητήσει η διοίκηση του ιδρύματος και αν η μεταβολή επιβάλλεται για να συντηρηθεί η περιουσία του ή για να εκπληρωθεί ο σκοπός του».

8. Στο ν.δ. 1111/1972 «περί Φιλανθρωπικών Σωματείων» (Α' 23) και ειδικότερα στα άρθρα 1, 6 και 7 αυτού ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1 (Έννοια):

1. Φιλανθρωπικά Σωματεία είναι τα έχοντα σκοπόν την παροχήν υλικής και ηθικής προστασίας ή αρωγής, εις άτομα ή ομάδας ατόμων ευρισκόμενα μονίμως ή προσκαίρως εις κατάστασιν αποδεδειγμένης ανάγκης. 2. Το καταστατικόν του Φιλανθρωπικού Σωματείου δεν δύναται να προβλέψη και έτερον σκοπόν διάφορον του της προηγουμένης παραγράφου, εκτός εάν ούτος συνδέεται αμέσως προς τας γενικωτέρας επιδιώξεις του Σωματείου.»

«Άρθρο 6 (Υποχρεώσεις συστάσεως ιδρύματος):

Φιλανθρωπικά Σωματεία σκοπούντα την παροχήν οργανωμένης περιθάλψεως, υποχρεούνται όπως, εντός εξ μηνών από της δημοσιεύσεως του παρόντος, προβούν εις διάθεσιν περιουσίας και σύστασιν ιδρύματος κατά τας διατάξεις των άρθρων 108 - 121 του Αστικού Κώδικος. 2. Εφ' εξής συνιστώμενα Φιλανθρωπικά Σωματεία, σκοπούντα κατά το καταστατικόν των, την παροχήν οργανωμένης περιθάλψεως, δεν δύναται να επιδιώκουν τον σκοπόν τούτον, εκτός εάν προβούν εις διάθεσιν περιουσίας και σύστασιν ιδρύματος κατά τας υπό της προηγουμένης παραγράφου διατάξεις. 3. Το υπό των διατάξεων των άρθρων 108 - 121 του Αστικού Κώδικος προβλεπόμενον Β.Δ. εκδίδεται τη προτάσει του Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών και υπό την προϋπόθεσιν της προηγουμένης διαπιστώσεως, ότι οι διατιθέμενοι πόροι επαρκούν προς εκπλήρωσιν του σκοπού του Ιδρύματος».

«Άρθρο 7 (Εποπτεύουσα Αρχή):

1. Ανωτέρα εποπτική αρχή επί των Φιλανθρωπικών Σωματείων είναι ο Υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών. Ο Υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών δύναται να παρέχη γενικής κατευθυντηρίου οδηγίας περί προσαρμογής της δράσεως των Φιλανθρωπικών Σωματείων προς το ευρύτερον κρατικόν πρόγραμμα κοινωνικής προστασίας και συντονισμού της λειτουργίας αυτών επί σκοπώ αποφυγής ενισχύσεως των αυτών προσώπων υπό πολλαπλών φορέων δια την αυτήν αιτίαν. 2. Η κατά το άρθρον 26 του Ν.Δ. 795/71 εποπτεία επί των Φιλανθρωπικών Σωματείων, ασκείται διά των οικείων Νομαρχιών, υπό δε του Υφυπουργού Περιφερειακού Διοικητού εάν η λειτουργία του Σωματείου εκτείνεται εις πλείονας του ενός νομού ή καθ' άπασαν την Επικράτειαν».

9. Στο άρθρο 3 του ν. 2218/1994 (Α` 90), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 2240/1994 (Α` 153) και κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 1 του π.δ. 30/1996 «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης» ορίζεται ότι: «*Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις Ν.Α. Στις Ν.Α. περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών ...*».

10. Στο άρθρο 94 με τίτλο «Πρόσθετες αρμοδιότητες Δήμων» του ν. 3852/2010 «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης*» (Α` 87) ορίζονται τα εξής : «1. ... Β. Στο άρθρο 75 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε' («*Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης*») προστίθενται οι ακόλουθες αρμοδιότητες: ... 11. *Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς. 12 ...*».

11. Τα άρθρα 1, 2, 3, 9 και 11 του Οργανισμού Διοίκησης και Λειτουργίας του Κοινωφελούς Ιδρύματος με την επωνυμία «*Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων - Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου*» ο οποίος τροποποιήθηκε και αναμορφώθηκε με το Άρθρο Μόνο του από 19.07.2001 π.δ. (Β` 957/25.07.2001), κατόπιν πρότασης των Υφυπουργών Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας έχουν ως εξής:

«ΑΡΘΡΟ 1

Σύσταση - Επωνυμία - Έδρα

Ιδρύεται στο Ληξούρι Κεφαλληνίας Φιλανθρωπικό Ίδρυμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία "Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων – Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου" που αποτελεί Ν.Π.Ι.Δ. και διέπεται από τις σχετικές με το χαρακτήρα και τη μορφή διατάξεις.

ΑΡΘΡΟ 2

Σκοπός - Δυναμικότητα

Σκοπός της Μονάδας είναι η παροχή στέγης, διατροφής και περίθαλψης σε άτομα αμφοτέρων των φύλων, υπερήλικα, αυτοεξυπηρετούμενα ή μη, χρονίως πάσχοντα ή ανάπηρα προς εργασία ή άτομα με ειδικές ανάγκες.

ΑΡΘΡΟ 3

Πόροι

Πόρους του Ιδρύματος αποτελούν τα κάθε είδους έσοδα που προέρχονται από εκμετάλλευση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων του Ιδρύματος, οι τακτικές ή έκτακτες εισφορές του κράτους, νομικών ή φυσικών προσώπων, κληροδοτημάτων υπό μορφή επιχορηγήσεων, δωρεών κ.λπ. Επίσης από δραστηριότητες ερανικές ή άλλου τύπου του ίδιου του Ιδρύματος. Τέλος, πόρους αποτελούν οι τακτικές εισφορές των περιθαλπομένων στη Μονάδα ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του κάθε ενός από αυτούς. Σημειώνεται ότι οι άποροι υποψήφιοι για εισαγωγή έχουν προτεραιότητα.

ΑΡΘΡΟ 9

Εσωτερικός κανονισμός

Η Διοικούσα Επιτροπή εκπονεί τον εσωτερικό κανονισμό της Μονάδας όπου ρυθμίζονται με λεπτομέρειες τα πάσης φύσεως θέματα που έχουν σχέση με τη λειτουργία Μονάδας, προσωπικού, τροφίμους κ.λπ. με γνώμονα το παρόν καταστατικό και υποβάλλεται για έγκριση στην αρμόδια Νομαρχία.

ΑΡΘΡΟ 11

Θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Ιδρύματος και δεν προβλέπονται στο παρόν Διάταγμα, ρυθμίζονται με αποφάσεις της απλής πλειοψηφίας των παρόντων μελών της Διοικούσας Επιτροπής που ενσωματώνονται στον εσωτερικό κανονισμό ύστερα από έγκριση του Νομάρχη. Μετά την δημοσίευση του παρόντος καταστατικού παύει να ισχύει το εγκριθέν με το από 4.8.1930 Προεδρικό Διάταγμα που δημοσιεύτηκε στο 292/19.8.1930 Φ.Ε.Κ. Στον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.»

12. Τέλος, το άρθρο 8 παρ. 1 και 2 του ν. 4831/2021 (Α'170) «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) και κατάσταση των λειτουργών και των υπαλλήλων του και άλλες διατάξεις» ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 8

Γνωμοδοτική αρμοδιότητα ΝΣΚ

1. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με τα αρμόδια όργανά του, γνωμοδοτεί σύμφωνα με τις περ. α' και β' της παρ. 4 των άρθρων 7, 8, 9,

20 και την περ. δ` της παρ. 4 του άρθρου 21, σε ερωτήματα: α) ... β) της Διοίκησης, που υπογράφονται από Υπουργό, Αναπληρωτή Υπουργό, Υφυπουργό, καθώς επίσης και από Γενικό, Ειδικό ή Υπηρεσιακό Γραμματέα, εφόσον οι τελευταίοι είναι ειδικά εξουσιοδοτημένοι προς τούτο και μόνο για θέματα της αρμοδιότητάς τους, γ) ...

2. Τα ερωτήματα πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και σαφή προσδιορισμό των προβληματισμών της Υπηρεσίας, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το ΝΣΚ, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Τα ερωτήματα συνοδεύονται από τα σχετικά με το ερώτημα, έγγραφα στοιχεία ...»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

13. Με τον ν. 4182/2013 (Α'185) «Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών και λοιπές διατάξεις», αντικαταστάθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ως άνω νόμου, από τις 10.11.2013, το νομοθετικό πλαίσιο περί εθνικών κληροδοτημάτων, δηλαδή κυρίως ο ν. 2039/1939. Σύμφωνα με την αιτιολογική του νόμου έκθεση, ο νομοθέτης, μεταξύ άλλων, απέβλεψε στον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου μέσα από την αποκέντρωση της εποπτείας και τη χρήση σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, στην καταγραφή των υφιστάμενων κοινοφελών περιουσιών, στον έλεγχο της τήρησης των σκοπών που θέτουν οι διαθέτες, στη χρηστή διαχείριση των περιουσιών με έμφαση στον καταστατικό έλεγχο, στην τιμωρία των περιπτώσεων κακοδιαχείρισης καθώς και στην απλούστευση των διαδικασιών. Πέραν της θεσμοθέτησης νέων διατάξεων προς θεραπεία των ελλείψεων του προϊσχύσαντος α.ν. 2039/1939, ο νέος νόμος διατηρεί και βασικές ρυθμίσεις αυτού (Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ.19).

14. Σχετικά με την έγκριση της σύστασης κοινωφελούς ιδρύματος, ως ιδιαιτέρου νομικού προσώπου, απαιτείται η έκδοση διατάγματος, ως τύπου της κρατικής εγκριτικής πράξης (108 Α.Κ.), με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμοδίου ως εκ του σκοπού Υπουργού σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 51 παρ. 1 του ισχύοντος ν. 4182/2013, όσο και με αυτή του άρθρου 98 παρ. 2 του προϊσχύσαντος α.ν. 2039/1939 (Ν.Σ.Κ. 114/2019, σκ.21). Σύμφωνα με το τελευταίο αυτό άρθρο, το οποίο ίσχυε κατά τον χρόνο δημοσίευσης του από 19.07.2001 π.δ., με το οποίο τροποποιήθηκε ο Οργανισμός Διοίκησης και Λειτουργίας του Ιδρύματος «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων - Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου», για τη σύνταξη και την τροποποίηση του οργανισμού ή καταστατικού κοινωφελούς ιδρύματος, υπαγομένου στις διατάξεις περί εθνικών κληροδοτημάτων, απαιτείτο να έχει προηγηθεί σχετική γνωμοδότηση του Σ.Ε.Κλ. (Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων). Τούτο δεν συνέβη στην περίπτωση του ανωτέρω Ιδρύματος.

15. Όσον αφορά την εποπτεία επί των διεπομένων από τις διατάξεις των νομοθετημάτων αυτών κοινωφελών ιδρυμάτων, η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4182/2013 προβλέπει εποπτεία της αρμόδιας αρχής, που είναι κατά το άρθρο 2 του ίδιου νόμου ο Υπουργός Οικονομικών. Ομοίως και η προϊσχύσασα διάταξη του άρθρου 97 παρ. 1 του α.ν. 2039/1939 προέβλεπε εποπτεία του αυτού Υπουργού (Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ. 20).

16. Περαιτέρω, ως προς την εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων τα οποία δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί εθνικών κληροδοτημάτων, από τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 82 παρ. 3 του ν. 4182/2013, προκύπτει ζήτημα εμπλοκής του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και επί περιουσιών (κοινωφελών) για τις οποίες αρμόδια αρχή είναι άλλη εκτός του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής ο Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών εφαρμόζεται και στις μη εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του περιουσίες φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, μόνο όταν στον οργανισμό τους δεν περιλαμβάνονται

ρυθμίσεις σχετικά με το περιεχόμενο και το εύρος της εποπτείας (Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ. 27, Ν.Σ.Κ. 219/2017 σκ. 26 in fine).

17. Ειδικότερα, τα φιλανθρωπικά σωματεία του άρθρου 6 του ν.δ. 1111/1972 δεν αποτελούν κοινωφελή ιδρύματα του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών (α.ν. 2039/1939 και ήδη ν. 4182/2013), διότι δεν αποτελούν περιουσίες που διατέθηκαν με διάταξη τελευταίας βούλησης ή με χαριστική πράξη εν ζωή ή αιτία θανάτου για κοινωφελή σκοπό. Τα εν λόγω σωματεία, ως ενώσεις προσώπων, ακόμα και όταν φέρουν την επωνυμία του Ιδρύματος και επιδιώκουν κοινωφελή σκοπό, αποτελούν νομικά πρόσωπα με διαφορετική νομική μορφή από αυτή των Ιδρυμάτων, συνιστώνται δε και λειτουργούν, όχι κατά τη βούληση διαθετών ή δωρητών, αλλά κατά τη βούληση των συνιστώντων αυτά προσώπων και των μελών αυτών (πρβλ. ΑΠ 924/1980 ΝοΒ 29.301, Ν.Σ.Κ. 84/1989). Οι περιουσίες αντιστοίχως που διατίθενται στα πλαίσια των καταστατικών των εν λόγω σωματείων αποτελούν περιουσίες που διατίθενται από τα φιλανθρωπικά σωματεία κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους για την επιδίωξη των σκοπών τους. Κατόπιν τούτου τα φιλανθρωπικά αυτά ιδρύματα εποπτεύονται από τα ίδια όργανα που εποπτεύουν τα φιλανθρωπικά σωματεία που τα συνέστησαν (Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ. 25, Ν.Σ.Κ. 219/2017 σκ. 21 και 26).

18. Στο άρθρο 7 του ν.δ. 1111/1972 «Περί Φιλανθρωπικών σωματείων», ορίστηκε ως ανώτερη εποπτική αρχή των φιλανθρωπικών σωματείων ο Υπουργός Κοινωνικών Υπηρεσιών και του δόθηκε ρητά η αρμοδιότητα να παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες με σκοπό την προσαρμογή της δράσης των φιλανθρωπικών σωματείων προς το ευρύτερο κρατικό πρόγραμμα κοινωνικής προστασίας και τον συντονισμό της λειτουργίας τους, ώστε να αποφεύγεται η ενίσχυση των ίδιων προσώπων από περισσότερα σωματεία για την ίδια αιτία. Αυτή είναι η μόνη αρμοδιότητα που διατηρεί ο Υπουργός αυτός, μετά την μεταβίβαση όλων των άλλων σχετικών αρμοδιοτήτων στους Δήμους με τον ν. 3852/2010 (Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ. 23, Ν.Σ.Κ. 273/2016 σκ. 45).

19. Πράγματι, όσον αφορά ειδικότερα την εποπτεία των ως άνω φιλανθρωπικών σωματείων, με το άρθρο 3 του ν. 2218/1994 (Α` 90), όπως αυτό τροποποιήθηκε μεταγενέστερα και κωδικοποιήθηκε με το

άρθρο 8 παρ. 1 του π.δ 30/1996, περιήλθαν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, μεταξύ αυτών και η εποπτεία επί των σωματείων. Εν συνεχεία, η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων περιήλθε στον αρμόδιο κατά τόπο Δήμο με το άρθρο 94 παρ. 3B περ. 11 του ν. 3852/2010, ως τοπική υπόθεση κρατικού χαρακτήρα, σε αρμονία και με το άρθρο 102 του ισχύοντος Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους ΟΤΑ η άσκηση αρμοδιοτήτων που αποτελούν αποστολή του Κράτους. Η εποπτεία αυτή, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, συμπεριλαμβάνει την έγκριση του προϋπολογισμού των ιδρυμάτων καθώς και την παρακολούθηση και έλεγχο των επιχορηγήσεων που δίδονται σε αυτά. Διευκρινίζεται, ότι η ως άνω εποπτεία αφορά στον έλεγχο των πράξεων διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας των ιδρυμάτων αυτών, και όχι στον έλεγχο των προϋποθέσεων ίδρυσης και λειτουργίας τους ως φορέων κοινωνικής πρόνοιας και στην επίβλεψη των παρεχόμενων από αυτά οργανωμένων υπηρεσιών περίθαλψης, ως προς την ποιότητα και την επάρκειά τους, η οποία διενεργείται κατά τις κείμενες διατάξεις για κάθε φορέα που παρέχει παρόμοιες υπηρεσίες (βλ. Ν.Σ.Κ. 114/2019 σκ. 26, Ν.Σ.Κ. 219/2017 προπαρατεθείσα σκ. 21).

20. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου του ερωτήματος, προκύπτει ότι η «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων - Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου» από τη σύστασή της, λειτουργούσε και εξακολουθεί να λειτουργεί ως Φιλανθρωπικό Ίδρυμα, υπό την εποπτεία του αρμοδίου Δήμου, σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ.3B περ. 11 του ν.3852/2010, καθώς και υπό την εποπτεία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως ανωτέρας εποπτικής αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 1111/1972.

21. Περαιτέρω, από την επισκόπηση του Οργανισμού του εν θέματι Ιδρύματος συνάγεται ότι, το Ίδρυμα αυτό, δεν αποτελεί περιουσία που διατέθηκε με διάταξη τελευταίας βούλησης ή με χαριστική πράξη εν ζωή ή αιτία θανάτου για κοινωφελή σκοπό και ως εκ τούτου δεν συνιστά ίδρυμα του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών (α.ν. 2039/1939 και ήδη ν. 4182/2013). Το αντίθετο δεν προκύπτει από το γεγονός ότι το από

19.07.2001 π.δ. υπογράφεται από τον Υφυπουργό των Οικονομικών στον οποίο όμως δεν είχε μεταβιβαστεί από τον Υπουργό των Οικονομικών η αρμοδιότητα σε θέματα Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων. Επιπροσθέτως:

22. Με το άρθρο 1 του ισχύοντος Οργανισμού του, το Ίδρυμα χαρακτηρίζεται ως «Φιλανθρωπικό Ίδρυμα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» το οποίο «διέπεται από τις σχετικές με το χαρακτήρα και τη μορφή διατάξεις», δίχως όμως να κατονομάζονται οι διατάξεις αυτές. Το άρθρο 9 του Οργανισμού προβλέπει περί εσωτερικού κανονισμού ο οποίος υποβάλλεται για έγκριση στην αρμόδια Νομαρχία. Περαιτέρω, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 του ως άνω Οργανισμού, προβλέπεται ότι, τυχόν ενσωμάτωση ζητημάτων λειτουργίας του Ιδρύματος στον εσωτερικό κανονισμό, λαμβάνει χώρα ύστερα από έγκριση του Νομάρχη. Ήδη, με την παράγραφο 3B περ. 11 του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, από 1.1.2011, περιήλθε από τις Ν.Α. στους οικείους Δήμους (πρβλ. ΝΣΚ 273/2016 σκ. 44). Τέλος, η δημοσίευση και εκτέλεση του από 25.7.2001 π.δ., ανατίθεται στον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας, σύμφωνα με το άρθρο 11 αυτού. Κατά συνέπεια, παρά την έλλειψη πανηγυρικής διάταξης και ρητής αναφοράς στο ν.δ. 111/1972, τα προαναφερθέντα άρθρα του Οργανισμού παραπέμπουν σε φιλανθρωπικό σωματείο του εν λόγω διατάγματος.

23. Τέλος, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, το από 19.07.2001 π.δ. δεν έχει εκδοθεί βάσει των διατάξεων του άρθρου 98 παράγραφος 2 του α.ν. 2039/1939, το οποίο ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο. Τούτο διότι, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο, τόσο για τη σύνταξη, όσο και για την τροποποίηση του οργανισμού ή καταστατικού κοινωφελούς ιδρύματος απαιτείτο να έχει προηγηθεί σχετική γνωμοδότηση του Σ.Ε.Κλ. (Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων). Εξάλλου στο ίδιο π.δ. ουδεμία αναφορά γίνεται στις διατάξεις του α.ν. 2039/39 ο οποίος ίσχυε κατά τον χρόνο δημοσίευσης αυτού.

24. Επισημαίνεται ότι, η αρμόδια Δ/ση Κοινοφελών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών με το υπ' αριθ. 75971 ΕΞ 2020/16-7-2020 έγγραφο διατυπώνει την άποψη ότι το εν θέματι Ίδρυμα δεν υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4182/2013 που αντικατέστησε τον α.ν. 2039/1939 καθώς

η σύσταση και οι τροποποιήσεις του Οργανισμού του δεν πραγματοποιήθηκαν με τις διατάξεις του α.ν. 2039/1939. Επίσης, η Διεύθυνση Κοινωφελών Υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με το με αριθ. πρωτ. 252565/16.11.2017 έγγραφό της γνωστοποιεί ότι δεν εποπτεύει το εν λόγω Ίδρυμα.

25. Κατά τα προεκτεθέντα, το Ίδρυμα με την επωνυμία «Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων - Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Ληξουρίου» αποτελεί φιλανθρωπικό σωματείο του ν.δ. 1111/1972. Κατά συνέπεια, όσον αφορά την τροποποίηση του Οργανισμού αυτού σχετικά με λειτουργικά ζητήματα (μείωση κλινών, μεταβολές στο προσωπικό), αποτύπωση κτιριακών αλλαγών, μεταβολή της σύνθεσης της Δ.Ε. μετά την κατάργηση του Δήμου Παλλικής), δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών. Επομένως για το συγκεκριμένο ζήτημα που απασχολεί την ερωτώσα υπηρεσία η αρμοδιότητα της πρότασης έκδοσης του σχετικού π.δ. ανήκει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και όχι στον Υπουργό των Οικονομικών.

26. Σχετικά με το πρώτο ερώτημα για το ποιες είναι οι διατάξεις που διέπουν το Ίδρυμα του ερωτήματος, επιβάλλεται η παρατήρηση, ότι αποστολή του Ν.Σ.Κ. ως συλλογικού γνωμοδοτικού Οργάνου κατά το άρθρο 8 του Οργανισμού του (ν. 4831/2021) είναι η έκδοση γνωμοδοτήσεων επί ερωτημάτων της Διοίκησης για την έννοια και το περιεχόμενο διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, που εφαρμόζει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της με βάση συγκεκριμένο πλήρες ιστορικό και συγκεκριμένους προβληματισμούς που διατηρεί για την εφαρμογή τους. Το Ν.Σ.Κ. συνεπώς δεν δικαιούται να γνωμοδοτεί επί υποθετικών ερωτημάτων που δεν ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα προς επίλυση ενώπιον της Διοίκησης ζητήματα που την προβληματίζουν βάσει συγκεκριμένου ιστορικού. Εν προκειμένω το πρώτο ερώτημα δεν αφορά το ζήτημα που βάσει του ιστορικού απασχολεί την ερωτώσα Υπηρεσία, δηλαδή την αρμοδιότητα του οργάνου για την πρόταση έκδοσης της πράξης τροποποίησης του Οργανισμού του Ιδρύματος, αλλά το γενικότερο ζήτημα των διατάξεων που διέπουν το εν λόγω Ίδρυμα, χωρίς όμως να παρατίθεται αντίστοιχο προς το ερώτημα αυτό ιστορικό και

σχετικός προβληματισμός. Επιπλέον, από τις προπαρατεθείσες γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ που ερμηνεύουν τις διατάξεις, τόσο του Κώδικα Κοινωνικών Περιουσιών, όσο και του διατάγματος περί Φιλανθρωπικών Σωματείων, προκύπτει με σαφήνεια, ότι η απάντηση επί του ερωτήματος των εφαρμοστέων επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων διατάξεων δεν μπορεί να είναι γενική και ενιαία, καλύπτουσα όλα τα ζητήματα λειτουργίας αυτών, αλλά εξαρτάται από το ειδικότερο θέμα που απασχολεί την εκάστοτε λειτουργία του συγκεκριμένου φιλανθρωπικού σωματείου. Κατά συνέπεια το Τμήμα ομόφωνα κρίνει ότι πρέπει να απέσχει από την απάντηση επί του πρώτου ερωτήματος.

Απάντηση

27. Κατά τα προεκτεθέντα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) ομόφωνα, επί μεν του πρώτου ερωτήματος απέχει να γνωμοδοτήσει, επί δε του δευτέρου γνωμοδοτεί, ότι η τροποποίηση του Οργανισμού του Ιδρύματος που αναφέρεται στο ερώτημα θα λάβει χώρα σύμφωνα με το ισχύον ν.δ. 1111/1972 «Περί Φιλανθρωπικών Σωματείων», αρκεί δε προς τούτο μόνον η υπογραφή του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ως καθ' ύλην αρμοδίου) για την πρόταση έκδοσης σχετικού προεδρικού διατάγματος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26.10.2022

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Η Εισηγήτρια

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΕΡΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

